

De driegaatsperforatie van Hongarije

(K.E. Konig; uit: *Perfinpost* nr. 32, feb. 1995)

Dit artikel van de heer K.E. Konig is verschenen in het Nederlandsch Maandblad voor Philatelie van februari 1955. Met toestemming, waarvoor onze dank, van de hoofdredacteur het huidige maandblad Philatelie wordt dit artikel integraal weergegeven.

Inleiding

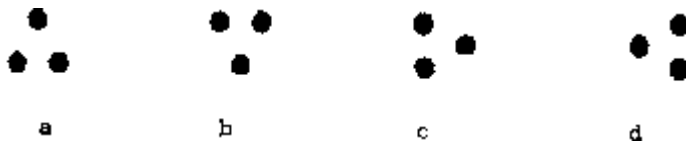
Enige tijd geleden kwam dit onderwerp in een der Amsterdamse verenigingen ter sprake. Er bleek, dat zelfs verschillende Hongarije-verzamelaars het fijne er niet van wisten, terwijl de betreffende philatelisten blijkbaar ook niet op de hoogte waren van de daarover in de loop der jaren -zelfs niet van vrij recente datum- in de philatelistische pers gepubliceerde berichten en artikelen.

Voor mij alweer een bewijs, hoe nodig het is, om zo spoedig mogelijk te komen tot een philatelistisch repertorium, zoals door mij indertijd in het "maandblad" bepleit. ¹⁾

Een en ander is voor mij aanleiding, onderstaande regels, die reeds eerder zijn verschenen ²⁾ op deze plaats -voorzien van enkele aanvullingen- nog eens te laten afdrukken, opdat alle maandbladlezers er kennis van kunnen nemen, temeer daar deze geperforeerde zegels in bijna alle verzamelingen voorkomen.

Het ontstaan dezer perforatie

In de jaren 1921 tot 1925 voorzagen de Hongaarse Posterijen de twee middelste horizontale rijen van verschillende soorten postzegels -frankeer-, port- en dienstzegels- die aan de gewone postkantoren en postagentschappen ³⁾ verkrijgbaar waren, van een perforatie, bestaande uit drie gaatjes in het zegelbeeld en wel in de volgende vier standen:

(vergroete afbeelding)

Stand a en b voor de gewone frankeerzegels, stand c en d voor de porto- en dienstzegels.

Wat de bedoeling was, moge blijken uit de volgende officiële mededeling:

KONINKLIJK HONGAARS MINISTERIE VAN HANDEL

ad No. 5522 - 16.1921

Met betrekking tot de mededeling in uw tijdschrift ⁴⁾, betreffende de door middel van drie gaatjes geperforeerde Hongaarse zegels, delen wij uw redactie mede, dat het hier een voorzorgsmaatregel betreft, die tegen unfaire handel in koerserende zegels is gericht.

In de laatste tijd hebben nl. kettinghandelaren meer dan eens koerserende soorten zegels met speculatieve bedoelingen opgekocht, waardoor de bevrediging van de werkelijke behoefte verijdeld en de dienst belemmerd werd.

Indachtig aan het principe, dat geperforeerde zegels voor verzamelaarsdoeleinden ongeschikt zijn, werd de in uw artikel genoemde wijze van perforatie voor alle soorten postzegels voorgeschreven.

De werkelijke verzamelaars ondervinden daardoor geen nadeel, want de in dergelijke vellen voorkomende ongeperforeerde zegels zijn voor hun doel bruikbaar en aan alle kantoren verkrijgbaar; die de vellen daarentegen, waarbij bedoelde perforatie in het geheel niet voorkomt zijn bij het Koninklijke Hongaarse Philatelistenloket ⁵⁾ verkrijgbaar.

De perforatie zelve echter werd daarom op zo'n eenvoudige wijze aangebracht, opdat dergelijke geperforeerde zegels niet als afwijking het voorwerp van eventuele speculatie zouden kunnen worden; de kleine gaatjes zijn nl. zeer eenvoudig en gemakkelijk op de zegels door wie ook en op ieder ogenblik aan te brengen.

Boedapest, 21 juni 1921,

Voor de Minister
HALASZ,
loco-staatssecretaris

De mening der verzamelaars over deze perforatie

Toch bevredigde (en bevredigt) bovenstaand officieel schrijven de verzamelaarswereld maar gedeeltelijk.

Inderdaad waren gehele vellen, die deze perforatie NIET vertoonden aan het philatelistenloket, dat de Hongaarse posterijen op 1 juni 1921 te Boedapest had geopend, verkrijgbaar. Er was echter "een groot maar" aan verbonden: alle frankeerzegels vanaf 50 Kroon waren slechts verkrijgbaar met een toeslag van 5% voor portozegels, die evenals alle dienstzegels uitsluitend aan dit loket verkrijgbaar waren, een toeslag van 20% en voor alle andere en koerserende zegels 10%.

Van 1 november 1921 af werd dit -na protest van verzamelaarszijde- gereduceerd tot 10% voor alle soorten zegels. Onwillekeurig krijgt men het gevoel, dat de Hongaarse posterijen de verzamelaars willen dwingen, om hun zegels aan het philatelistenloket te kopen, hetgeen voor de staat een belangrijke bron van inkomsten betekende.

Waarom werden bovendien dienst- en portozegels van deze perforatie voorzien? Zij waren immers toch niet voor het publiek verkrijgbaar, zeker niet aan de postagentschappen.

Bovendien was het vrij onnozel van de Hongaarse posterijen, te menen, dat postzegelverzamelaars in een officiële perforatie geen "afwijking" zouden zien, die het verzamelen waard was. Juist, want het was immers een van staatswege aangebrachte perforatie.

Welke zegels kunnen deze perforatie hebben?

Omdat MICHEL niet overzichtelijk is bij het opsommen der zegels met driegaatsperforatie en YVERT zelfs over het gehele bestaan van deze perforatie zwijgt, lijkt het me niet ondienstig eens volledig op te geven, welke zegels inderdaad met deze driegaatsperforatie kunnen voorkomen.

Heb ik goed geteld dan zijn het er 98.

Maaiers filler	Parlement filler	Porto filler	Dienst filler
5 oker	75 ⁶⁾	10	10
10 violet		20	20
20 bruin	kroon	40	60
40 olijfgroen	1	50	100
50 groen	2	120	250
50 blauw	2,50	200	350
60 leikleur	3		500
	3,50	kroon	1000
kroon	5	2	
	10 violet	5	kroon
1	10 bruin	50	5
1½	15		10
2	20	Porto- opdruk	15
2½	25	kroon	25
3	30		50
4	40	2½	100
4½	50	6	500
5	100	9	1000
6	400	10	
10	500	12	Dienst- opdruk
15		15	kroon
20	Madonna	20	
25	kroon	25	15
40	50	30	25
50	100	40	150
100	200	50	350
150	500	100	2000
200	1000	200	
350	2000	300	
		500	
		1000	
		2000	
		5000	

De minst voorkomende normale driegaatsperforatie vinden we bij de 20 en 40 filler (maaiers), de 75 filler (parlement) en de 10, 20 en 120 filler (porto). Dit zijn dus de zeldzaamste in de normale stand a en c.

De standen b en d zijn kopstaande perforaties bij de frankeer-, resp. porto- en dienstzegels. Zij moeten bij verschillende waarden voorkomen. Mij is tot heden alleen maar de 400 kroon (parlement) met deze kopstaande perforatie bekend. ⁷⁾

Besluit

Eén ding is zeker: er is met deze driegaatsperforatie niet gespeculeerd; zij was inderdaad te gemakkelijk aan te brengen. Toch is bij de kopstaande perforaties en bij de minst voorkomende normale driegaatsperforatie enige voorzichtigheid geboden. Wil men daar zekerheid hebben dan is het ten eerste aan te bevelen, bedoelde perforaties uitsluitend op echt gelopen brieven te verzamelen. Interessant is tenslotte ook het verzamelen van paren, waarvan een zegel de driegaatsperforatie wel en een zegel deze niet heeft.

Tenslotte zij nog vermeld, dat deze perforatie ook voorkomt bij alle "opdrukseries" van West-Hongarije en dat zijn niet minder dan 6 series met totaal 68 zegels. Daarvan hebben er precies 60 deze driegaatsperforatie. ⁸⁾

Bij de zegels van alle andere zgn. Hongaarse bezette gebieden (Arad, Banaat, Baranya, enz) treedt deze perforatie daarentegen niet op!

Bent u het met mij eens, dat we hier wederom een jachtterrein -ook voor de kleine verzamelaar- hebben, waar een ieder heerlijk kan gaan jagen? Probeer ze eens bijeen te brengen, deze 98 zegels met driegaatsperforaties en is u dit terrein te klein, neem dan die 60 van West-Hongarije erbij. Het zijn er dan wel is waar nog maar 158, maar ondanks dat, een hele toer, om ze bij elkaar te krijgen. Hoor ik vooral ook eens van uw buit? Bij voorbaat dank!

Noten:

1) Zie: *Nederlandsch Maandblad voor Philatelie* 1952, blz. 164 e.v. het artikel: "Nederlands Philatelistisch Centrum".

2) Zie: *S.P.A., Orgaan van de "Stichting Philatelistenkring Amsterdam"*, Nr. 2 van Juni 1947, herdrukt in "Postzegelnieuws" nr. 1 van Januari 1948.

3) In de Oostenrijkse en Hongaarse philatelistische pers is steeds sprake van z.g. "Trafiken". Dit waren de officiële sigarenmagazijnen (in beide landen bestond immers tabaksregie!), waarin tevens postagentschappen waren gevestigd, evenals wij die kennen in boekwinkels, sigarenmagazijnen, drogisterijen en dgl.

4) Bedoeld wordt de "Donaupost", Bratislava.

5) Dit philatelistenloket bevond zich in de hoofdstad Boedapest.

6) Het bestaan van deze 75 filler wordt betwijfeld, hoewel de zegel indertijd in alle Hongaarse tijdschriften werd gemeld. Wie heeft deze 75 filler-zegel met bedoelde perforatie? Schrijver dezes houdt zich voor bewijsstuk aanbevelen.

7) Schrijver dezer zegels houdt zich voor verdere opgave van kopstaande perforatie aanbevelen.

8) Ik zie van een opsomming dezer zegels af. De Nederlandse verzamelaar zweert immers bij YVERT en deze "prijscourant" kent het land "West-Hongarije" niet. Mocht er toch belangstelling bestaan, dan zal ik dit gaarne vernemen. Eventueel ben ik bereid een artikel over het gehele verzamelgebied "West-Hongarije" te schrijven.